

EVLİLİK DOYUMU ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI DEVELOPMENT OF THE MARITAL SATISFACTION SCALE: A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

N. Büşra AKÇABOZAN KAYABOL

Bahçeşehir Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi
Eğitim Bilimleri
akcabusra@gmail.com

ORCID: 0000-0002-6350-8237

Zeynep HATİPOĞLU SÜMER

Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri
zeynep@metu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-9163-2622

Nurten KARACAN ÖZDEMİR

Hacettepe Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri
karacan.nurten@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2909-6857

Pınar ÇAĞ

Başkent Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi
Eğitim Bilimleri
pincarcag@baskent.edu.tr

ORCID: 0000-0001-5235-9558

Yaşar ÖZBAY

Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri
yasar.ozbay@hku.edu.tr

ORCID: 0000-0001-9355-8238

Cemre TATLI

Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri
cemre.tatli@hku.edu.tr

ORCID: 0000-0002-1838-2540

Ufuk AKBAŞ

Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri
ufuk.akbas@hku.edu.tr

ORCID: 0000-0002-6122-154X

Gökçen AYDIN

Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri
gokcenaydn@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0781-7817

Esra EKER DURMUŞ

Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri
esra.eker@hku.edu.tr

ORCID: 000-0001-9178-4696

ÖZ

Geliş Tarihi:

03.11.2022

Kabul Tarihi:

08.03.2023

Yayın Tarihi:

31.03.2023

Anahtar Kelimeler

Evlilik,
evlilik doyumu,
ölçek geliştirme,
geçerlik,
güvenirlilik

Keywords

Marriage,
marital satisfaction,
scale development,
validity,
reliability

Bu çalışmanın amacı evli bireylerin evlilik doyumu düzeylerini belirlemeye yönelik Evlilik Doyumu Ölçeği'nin (EDÖ) geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin test edilmesidir. Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla ilk olarak 357 (%82.9 kadın, %17.1 erkek) evli bireyle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), ardından 163 (85 kadın, 78 erkek) evli bireyle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Ölçüt bağımlı geçerliği Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) ile incelenmiştir. Ölçeğin güvenirliliği iç tutarlılık katsayısı ve 47 katılımcı ile iki hafta ara ile yapılan test-tekrar test güvenirliliği ile hesaplanmıştır. AFA sonucunda tek boyutlu toplam 12 maddeden (1=Hiç Katılmıyorum, 7=Tamamen Katılıyorum) oluşan bir yapı elde edilmiştir. Ölçeğin YDÖ ile anlamlı, pozitif yönlü ve güçlü bir korelasyonunun ($r=.70$) olduğu görülmüştür. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı .99, test-tekrar test güvenirliliği ise .92 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu sonuçlar, EDÖ'nün evli bireylerin evlilik doyumu düzeylerini belirlemede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

ABSTRACT

The aim of this study was to develop the Marital Satisfaction Scale (MSS) to assess the marital satisfaction level of married individuals and test its psychometric properties. The study group consisted of 357 married individuals (82.9% women, 17.1% men) living in Türkiye. Firstly, Exploratory Factor Analysis (EFA) with 357 married individuals (82.9% women, 17.1% men) and secondly, Confirmatory Factor Analysis (CFA) with 163 (85 women, 78 men) married individuals were conducted to test the construct validity of the scale. Criterion-referenced validity was assessed using the Life Satisfaction Scale (LSS). Cronbach's alpha coefficient was calculated and test-retest coefficient was computed at two-week intervals in 47 married individuals to test the internal consistency. The results of EFA yield one-factor structure with 12 items (1=Strongly Disagree, 7=Strongly Agree). A significant and positive correlation was found between the scores of MSS and LSS ($r=.70$). The Cronbach's alpha coefficient was found as .99 and test-retest coefficient was calculated as .92. Findings of this study indicated that MSS is a valid and reliable scale to assess perceived marital satisfaction level of individuals.

Bu araştırma, “TÜBİTAK 1003-Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı” ile desteklenen “Evlü Bireylerin Evliliklerinin Güçlendirilmesine Yönelik Bir Mobil Uygulama Geliştirilmesi” başlıklı 218K572 kodlu ana proje ve 218K468 kodlu alt proje kapsamında geliştirilmiştir.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1198940>

Atıf/Cite as: Akçabozan Kayabol, N. B., Çağ, P., Akbaş, U., Hatipoğlu Sümer, Z., Özbay, Y., Aydın, G., Karacan Özdemir, N., Tatlı, C., ve Eker Durmuş, E. (2023). Evlilik doyumu ölçeği'nin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(1), 309-324.

Giriş

Bireylerin gelişiminde öncü güçlerden biri yakın ilişkilerdir (Perlman ve Vangelisti, 2006). Bireyler yaşamları boyunca birçok farklı yakın ilişki biçimi içerisinde yer almaktadır (Sungur, 2009). Yaşam boyunca gelişimsel ihtiyaç paralelinde de yürütülen ve rutin hayatın önemli bir parçası olan yakın ilişkilerin (Hendrick, 1981) başarısı, kalitesi veya kişiye sağladığı olası doyum (Hetherington, 2003), bireylerin genel iyilik halleri (Perlman ve Vangelisti, 2006), fizyolojik ve psikolojik sağlıkları, benlik algıları gibi birçok farklı alana doğrudan etki etmektedir (Hetherington, 2003; Perlman ve Vangelisti, 2006). Bu yakın ilişki biçimlerinden en özel olanlarından biri,, ilişkilene, bağ kurma, sevme-sevilme ve ait olma ihtiyaçlarının karşılandığı, iki birey arasındaki en derin ve özel ilişki türü olarak tanımlanan ve sosyal bir sistem olan evliliktir (Bird ve Melville, 1994; Juvva ve Bhatti, 2006). Birçok farklı şekilde tanımlanan evlilik ilişkisi sosyal yaptırımları olan, kültürel farklılıklara göre belirli ritüeller çerçevesinde gerçekleştirilen ve toplum tarafından kabul edilen ilişki biçimi olarak görülmektedir (Burgess vd., 1963). Evlilik aynı zamanda insanlık tarihinde insan yaşamı kadar uzun bir geçmişe sahiptir (Juvva ve Bhatti, 2006). Çiftler arasında belirli kurallar ve yasalar paralelinde ilerleyen ve eşler arasında kişisel, sosyal, cinsel ve ekonomik işbirliklerini içeren evrensel bir birlikteliktir (Berscheid ve Regan, 2005).

Önemli bir sosyal kurum olarak evlilik, kişilerin yaşam doyum düzeylerini artırmakta, ailelerin bir arada olmasını sağlamakta ve genel toplum sağlığına olumlu katkı sunmaktadır (Canel, 2013; Zhang ve Hayward, 2006). Evlilik, kişilerin hayatlarındaki önemini sürdürse de özellikle son yıllarda Türkiye'nin de içinde bulunduğu birçok OECD ülkesinden elde edilen veriler; boşanma oranlarının ve ilk evlenme yaşının arttığını ve evlenme oranlarının azaldığını göstermektedir (OECD Family Database, 2019). Benzer bir şekilde, Amerika'da da uzun yıllardır boşanma oranları oldukça yüksek seyretmekte, hatta istatistikler her iki evlilikten birinin bittiğini göstermektedir (Cohen, 2019; Kennedy ve Ruggles, 2014). Türkiye İstatistik Kurumu'nun güncel bilgilerine göre 2020 yılında Türkiye'de boşanma oranları bir önceki yıla göre azalmış olsa da dünyadaki eğilimlere benzer şekilde, 2007 yılından beri Türkiye'de de evlenme oranları azalmakta ve boşanma oranları artmaktadır (Eurostat, 2017). Öte yandan, artan boşanma oranları ve evliliklerde azalmaya rağmen, beş evlilikten dört ve daha fazlası bireylerin ilk evlilikleri olup (OECD Family Database, 2019), yeniden evlenmeler de yaygınlığını sürdürmektedir (Cherlin, 2020). Türkiye'de üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmalar da öğrencilerin evliliğe karşı olumlu tutumları olduğunu ve gelecekte evlenmeyi düşündüklerini göstermektedir (Deniz ve Aydemir, 2021; Koçyigit Özyigit, 2017). Bu durum evliliğin halihazırda önemini koruyan bir kurum olduğuna ve sağlıklı evliliklerin artmasına ve sürdürülmesine yönelik ihtiyaca dikkat çekmektedir.

Mutlu evliliklerin ne tür özelliklere sahip olduğunu, kişilerin evliliklerinden ne şekilde doyum aldıklarını ve ilişkilerin kalitesini anlamaya merak duyan araştırmacılar, yıllar içerisinde birbiriyle benzer anlamlara sahip ve birbiri yerine kullanılan “evlilik mutluluğu, evlilik başarısı, evlilik doyumu, evlilik uyumu, evlilikte bağlılık” gibi kavramları alanyazına kazandırmışlardır (Erbek vd., 2005; Fincham ve Rogge, 2010; Funk ve Rogge, 2007). Bu kavramlar bazı çalışmalarda şemsiye bir terim olan evlilik kalitesi algısını değerlendirmek için ölçülmüş (ör., Amato ve Booth, 1995; Spanier, 1979), bazı çalışmalarda ise evlilik kalitesi ile eş anlamlı olarak kullanılmıştır. Örneğin, Fincham ve Rogge (2010, s. 227) “Bireylerin romantik ilişkilerine dair öznel değerlendirmeleri” olarak tanımladıkları ilişki kalitesi kavramını başka çalışmalarda aynı şekilde tanımlanan ilişki doyumu (Funk ve Rogge, 2007) kavramı ile eş anlamlı olarak kullanmışlardır. Evlilik doyumu en yalın tanımıyla; bireylerin evliliklerinden sağladıkları öznel memnuniyet düzeylerine ve partnerleri ve ilişkileri hakkındaki olumlu yargı, duygu ve düşüncelerine işaret etmektedir (Boland ve Follingstad, 1987; Fincham ve Rogge, 2010). Bir diğer bakış açısına göre, partnerlerin evliliğe ilişkin ihtiyaçlarının ve beklentilerinin karşılanıyor olması durumu, evlilik doyumu olarak açıklanmaktadır (Sperry, 2010). Başka bir çalışmada ise “bireyin evliliğindeki etkileşimlerden, deneyimlerden ve beklentilerden memnuniyet duymasına ilişkin duygu durumu” (Ward vd., 2009, s. 415) olarak tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere, alanyazında evlilik ilişkilerinin nasıl ve hangi kavramlar aracılığıyla değerlendirileceğine ilişkin halen bir kavram karmaşası olsa ve evlilik doyumunu üzerinde fikir birliğine varılmış tek bir tanım olmasa da, araştırmacıların bu kavramları tanımlarken sıklıkla kullandıkları iki referans noktası bulunmaktadır. Birincisi; partnerlerin arasındaki çatışma, iletişim gibi süreçlere odaklanan ilişki/kişilerarası bakış açısı; ikincisi, partnerlerin ilişkilerine dair öznel değerlendirmelerine odaklanan kişisel/içsel bakış açısıdır (Fincham ve Rogge, 2010). İlk bakış açısına ilişkin değerlendirmelerde daha çok evlilik uyumu (Spanier, 1976) gibi kavramlar kullanılırken, ikinci bakış açısında daha çok evlilik doyumunu gibi kavramlara işaret edilmiştir (Hendrick, 1988). Sözü edilen kavramlar arasında en sık kullanılanı evlilik doyumudur. Evlilik doyumunu, evlilik etkileşimlerini ve evliliğin hem duygusal hem pratik yönlerini içeren çok boyutlu bir yapıdır (Nunes vd., 2022). Evlilik doyumunu hem ulusal hem de uluslararası alanyazındaki pek çok araştırmada hem bağımlı değişken (ör., Çağ ve Yıldırım, 2013; Jackson vd., 2014; Tavakol vd., 2017), hem de bağımsız değişken (ör., Aydın ve Canel, 2017; Wang ve Crane, 2001) olarak demografik, kişisel ve ilişki başlıklar altında çalışılmıştır (Rosen-Grandon vd., 2004). Bu değişkenler içerisinde en başta cinsiyet olmak üzere (ör., Jackson vd., 2014; Kabasakal ve Soylu, 2016), yaş (ör., Gorchoff vd., 2008; Gülersoy, 2021), eşler arasındaki yaş farkı (ör., Lee ve McKinnish, 2017), eğitim durumu ve sosyo-ekonomik düzey (ör., Çağ ve Yıldırım, 2013; Jackson vd., 2017), çocuk sahibi olup olmama, çocuk sayısı ve yaşı (ör., Lawrence vd., 2007; Wendorf vd., 2011), evlilik süresi (ör., Karney ve Bradbury, 1995; Lavner ve Bradbury, 2010), yeniden evlenme (ör., Jose ve Alfons, 2007) ve dini inançlar (ör., Aman vd., 2019; Fincham vd., 2011) gibi demografik değişkenler olduğu görülmektedir.

Kişisel değişkenlerin evlilik doyumunu ne derece açıkladığını araştıran çalışmalarda eşlerin sağlıklı kişilik özelliklerine sahip olma düzeyleri (Young ve Long, 1998); birlikte zaman geçirme potansiyelleri (Hirschberger vd., 2009); iş doyum düzeyleri (Ashkzari vd., 2017); psikolojik ve fiziksel sağlık düzeyleri (Levenson, Carstensen ve Gottman, 1993) ve temel psikolojik ihtiyaçları (Karamehmetoğlu Çemberci, 2019) gibi birçok farklı değişken incelenmiştir. İlişki değişkenlerinin evlilik doyumunun belirleyicisi olarak araştırıldığı çalışmalarda ise eşlerin çatışmaları çözme biçimleri ve iletişim kaliteleri (Yılmaz ve Parlar, 2021), cinsel ve psikolojik yakınlık, güven, saygı, empatik anlayış ve eşitlik düzeyleri (Mackey ve O'Brien, 1995); eşler arası sosyal destek alışverişi (Acitelli ve Antonucci, 1994; Çağ ve Yıldırım, 2013) gibi çok çeşitli değişkenler ele alınmıştır. Güncel bir çalışmada, evlilik doyumunu bireyci ve toplulukçu kültürlerde ortak olarak açıklayan değişkenler gözden geçirilmiş ve "kişilik özellikleri, yakınlık, kişilerarası iletişim, duygusal zeka, ilişki beklentiler, özerklik, aşk, takdir ve affetme, çatışma çözme, güven, paylaşılan ortak zaman, sosyal destek" gibi değişkenlere dikkat çekilmiştir (Kazım ve Rafique, 2021). Bunlara ek olarak, pek çok araştırmada evlilikten alınan doyumun bireylerin genel iyilik hali ve genel yaşam kaliteleri ve mutluluk düzeyleri üzerinde doğrudan etkili olduğu bulunmuştur (Anlı, 2021; Lucas ve Dyrenforth, 2006). Başka bir açıdan bakıldığında ise umutlu, yaşama bağlı ve yaşam amaçlarına dönük olan bireylerin yaşadıkları ilişkileri daha iyimser bir bakış açısıyla değerlendirebilme yetilerinden ötürü, ilişki kalitesi ve doyum düzeylerinin yükseldiğini söylemek mümkündür (Seligman vd., 2004). Ayrıca, düşük evlilik doyumunu düzeyi, aile kurumunu bütüncül olarak etkileyen mutsuzluk ve artan boşanma oranlarıyla da yakından ilişkilidir (Nunes vd., 2022). Evlilik doyumunu kavramının alanyazında nasıl ölçüldüğüne bakıldığında; evlilik doyumunun tanımlanmasındaki farklılıklar bu kavramı ölçmek için üç maddelik oldukça kısa ancak yaygın olarak kullanılan ölçme araçlarından (ör., Kansas Evlilik Doyumu Ölçeği, Schumm vd., 1986), evlilik ilişkisinin etkili iletişim, problem çözme, birlikte geçirilen zaman gibi çeşitli boyutlarıyla ilgili inanç ve tutumların değerlendirildiği 280 maddelik kapsamlı ancak pratik olmayan ölçme araçlarına (ör., Evlilik Doyumu Envanteri, Snyder, 1979) kadar tek ya da çok boyutlu çeşitli ölçeklerin geliştirilmesine sebep olmuştur. Bazı ölçme araçları sadece evlilik doyumunu ölçmek için tasarlanmış (ör., İlişki Doyum İndeksi, Funk ve Rogge, 2007), bazı ölçme araçlarında ise evlilik doyumunu diğer ilgili değişkenlerle birlikte bir başka ölçeğin alt boyutu olarak ölçülmüştür (ör., Rusbult vd., 1998). Alanyazında yalnızca evli bireylerle kullanılmak üzere geliştirilen doyum ölçekleri bulunmakla birlikte (ör., Lock ve Wallace, 1959) hem flört eden hem de evli çiftlerin doyumlarını ölçmeye yönelik geliştirilmiş ilişki doyumunu değerlendiren ölçme araçları da bulunmaktadır (ör., Hendrick, 1988).

Yukarıda örneklendirilen uluslararası alanyazındaki ölçme araçlarına ayrıntılı bir şekilde bakıldığında; eşlerin evliliklerine ve birbirlerine bakış açılarını ele alarak evlilik kalitesini 20 madde ile ölçen Evlilik Kalitesi İndeksi (Norton, 1983), sosyal mübadele teorisi bakış açısına göre partnerlerin evlilikten aldıklarını beklenti düzeyleri ile kıyaslayarak değerlendirilmesini sağlayan 32 maddeli Evlilik Karşılaştırma Düzeyi Ölçeği (Sabatelli, 1984), 7 maddelik kısa bir madde yapısı ile eşler arası bağlılık, kendini açma boyutlarını değerlendiren İlişki Değerlendirme Ölçeği (Relationship Assessment Scale, Hendrick, 1988), 10 maddeden oluşan ve partnerlerin ilişki doyum

düzeylerini belirlemeyi amaçlayan İlişki Doyumu Ölçeği (Roisamb vd., 2014) gibi sıklıkla kullanılan tek boyutlu ölçme araçları da bulunmaktadır. Bunların yanı sıra destek, duygusal ve cinsel yakınlık, uyum, barışçıl olma ve güven alt boyutlarını 24 madde ile değerlendirerek evlilik doyumunu ele alan Çok Boyutlu Romantik İlişki Kalitesi Ölçeği (Ioannidis ve Alvanoui, 2021) gibi güncel olarak geliştirilen çok boyutlu ölçme araçları da bulunmaktadır.

Ulusal alanyazına bakıldığında ise evlilik doyumunu ölçmek için uluslararası alanyazında yaygın olarak kullanılan ölçme araçlarının Türk kültürüne uyarlandıkları bilinmektedir. Bu uyarlama çalışmalarından ilki uluslararası alanyazında evlilik doyumunu incelemek için Spanier (1976) tarafından geliştirilen, Türk kültürüne Fırsıloğlu ve Demir (2000) tarafından uyarlanan ve günümüze kadar sıklıkla kullanılan 32 maddelik Çift Uyum Ölçeği revize edilmiş versiyonudur (Busby vd., 1995). Çift Uyum Ölçeği'nden daha önce geliştirilen ancak Türk kültürüne daha geç uyarlanan (Tutarel Kışlak, 1999) ve yaygın kullanımı olan bir diğer ölçme aracı evlilik niteliğini 15 madde ile çatışma çözme, uyum, iletişim konularında sorular da sorarak ölçen Evlilik Uyum Ölçeği'dir (Lock ve Wallace, 1959). Hem uluslararası alanyazında hem de Türk kültürüne uyarlandıktan sonra ulusal alanyazında yaygın olarak kullanılan bu iki ölçeği çeşitli gerekçelerle (ör., heterojen bir yapısı olması) eleştiren çalışmalar da vardır (Funk ve Rogge, 2007; Heyman vd., 1994). Romantik ilişkilerdeki ve evlilik ilişkilerindeki genel doyum düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilen ve uluslararası ve ulusal alanyazında sıklıkla kullanılan tek boyutlu (yedi madde), homojen bir yapısı olan bir diğer ölçme aracı ise Curun (2001) tarafından Türk kültürüne uyarlanan İlişki Değerlendirme Ölçeği'dir (Hendrick 1988). Alanyazında daha çok bilinen ve araştırmacıların sıklıkla tercihi olan bu ölçme araçlarının dışında da birçok ölçme aracı bulunmaktadır (ör. İlişki İstikrarı Ölçeği, Rusbult vd., 1998; Evlilik Yaşam Doyumu Ölçeği, Johnson vd., 2006).

İlişki doyumunu ölçmek amacıyla yaygın olarak kullanılan yedi ölçme aracının (ör. Evlilik Uyum Ölçeği, İlişki Değerlendirme Ölçeği, İlişki Doyum İndeksi) geçerlilik açısından incelendiği bir meta analiz çalışmasında (Graham vd., 2011) Evlilik Kalitesi İndeksi (Norton, 1983), Kansas Evlilik Doyumu Ölçeği (Schumm vd., 1986), İlişki Değerlendirme Ölçeği'nin (Hendrick, 1988) güvenilirlik puanları yüksek ve makul olarak bulunmuştur. Öte yandan, diğer ölçekler arasında en düşük güvenilirlik düzeyini Evlilik Uyum Ölçeği (Lock ve Wallace, 1959) göstermiştir. Bu çalışmada, katılımcılarının hangi yaşta ve yaşam döneminde olduklarının evlilik doyumu ölçeklerinin güvenilirliğini etkilediği görülmüştür. Bu çalışmada incelenen ölçme araçlarından biri olan ve Madde Tepki Kuramı'na göre geliştirilen İlişki Doyum İndeksi'nin (İDİ, Funk ve Rogge, 2007) daha geleneksel ilişki doyum ölçeklerine göre güvenilir ve umut vaat eden bir ölçme aracı olduğu vurgulanmıştır (Graham vd., 2011). Alanyazında halihazırda kullanılan sekiz evlilik doyum ölçeğinin (ör., Evlilik Uyum Ölçeği, Çift Uyum Ölçeği) ölçüm hatalarına işaret ederek, diğerlerinin psikometrik özellikleri ile kıyaslandığında güçlü ve duyarlı bir ölçüm yaptığı tartışılan İDİ (Funk ve Rogge, 2007) güncel bir çalışmada Türk kültürüne de uyarlanmıştır (Özdemir ve Sağkal, 2021). Uluslararası alanyazında yaygın olarak kullanılan ölçme araçlarının Türk kültürüne uyarlanması, evlilik doyumu kavramını ölçebilmek için atılan önemli adımlardan olsa da kültüre özgü geliştirilen ölçme araçlarına da ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla, evlilik doyumunu veya ilişki doyumunu ölçmek amacıyla tek faktörlü ve 10 maddelik Evlilik Yaşamı Ölçeği (Tezer, 1996); aile, cinsellik ve benlik olmak üzere üç faktörden ve 11 maddeden oluşan Evlilik Doyumu Ölçeği (Çelik ve Yazgan İnanç, 2009); evlilik uyumu, öfke, eşin ailesiyle olan iletişim, ekonomik açıdan ve ebeveynlik açısından anlayışlı olma olarak isimlendirilen beş faktörlü ve evet/hayır olarak yanıtlanan 101 madde içeren Evlilik Doyumu Ölçeği (Canel, 2013) gibi Türkiye'de geliştirilen ölçme araçları da bulunmaktadır. Mevcut ölçme araçlarının güncel olmama ya da madde sayısının fazla olması sebebiyle kullanım pratikliği sunmama gibi sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunlara ek olarak, doyumun ilişki kalitesini ölçmek için geliştirilen ölçeklerin boyutlarından biri olarak ölçüldüğü araçlar ve bu ölçme araçlarının Türk kültürüne uyarlama çalışmaları da bulunmaktadır (ör., Algılanan Romantik İlişki Kalitesi Ölçeği, Fletcher vd., 2000; Sağkal ve Özdemir, 2018). Ayrıca dolaylı olarak evlilik kalitesini etkileyebilecek olası değişkenlere ilişkin de Evlilik Beklentisi Ölçeği (Soysal, Aslı ve Aysan, 2016); Evlilik Rol Beklentileri Ölçeği (Köksal ve İlhan, 2018), Evlilik Kalitesi Ölçeği (Kurt, 2018) gibi ölçekler geliştirilerek Türk kültürüne kazandırılmıştır.

Görüldüğü üzere evlilik doyumu kavramını ölçmek için geliştirilen ölçme araçlarının uzun bir yolculuğu olmuştur. Araştırmacılar yıllar içerisinde mevcut ölçekleri kullanmaya devam etseler de bu ölçeklerin revizyonlarını yapmış, eksik ya da problemlili olan kısımlarını dikkate alarak psikometrik olarak daha geçerli ve güvenilir ölçme araçları geliştirmeyi hedeflemişlerdir. Alanyazında evlilik doyumu kavramını ölçmek için çok sayıda ve farklı ölçme aracı varken yenilerinin geliştirilme ihtiyacının evlilik doyumunu tanımlamakta yaşanan

kavramsal karmaşa olduğu da tartışılmaktadır (Cepukiene, 2019). Ayrıca ölçeğin kültüre özgü ve duyarlı olmasını isteyerek ya da mevcut ölçekleri farklı kültürlere ve dillere adapte ederek ölçeklerin kültürlerarası uyarlanabilirliğini test etmişlerdir. Tüm bu çabalar birçok farklı kuramsal ve kavramsal bakış açısına göre geliştirilmiş, kapsamı, faktör ve madde sayıları, geçerlik ve güvenilirlik bulguları açılarından değişiklik gösteren birçok farklı ölçme aracına erişimi mümkün kılmıştır. Yapılan güncel bir sistematik derleme ve meta-analiz çalışması da ilişki doyumunu açıklayan varyansın kullanılan ölçüm aracına göre değişiklik gösterdiği sonucuna varmıştır (Bühler, Krauss ve Orth, 2021).

Türkiye’de yapılan güncel çalışmaların evlilik doyumunu ölçmeye yönelik kültüre özgü bir ölçme aracı geliştirmek yerine başka bir kültürde geliştirilmiş bir ölçme aracını uyarlamaya yönelik olduğu (ör., İDİ; Özdemir ve Sağkal, 2021) görülmüştür. Ayrıca evlilik doyumunu, uyumu, kalitesi gibi kavramları tanımlamada yaşanan kavram karmaşası nedeniyle alanyazında halen evlilik doyumunu ölçmek amacıyla oldukça sık kullanılsa da çeşitli eleştirilere de maruz kaldığı bilinen Çift Uyum Ölçeği (Fışıloğlu ve Demir, 2000; Spanier, 1979) gibi ölçeklerin de kullanıldığı bilinmektedir. Bu nedenlerle, Türkiye’de evlilik doyumunu ölçmek üzere geliştirilecek özgün ve güncel bir doyum ölçeğine ihtiyaç duyulmaktadır. Evlilik doyumunun geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülmesi için ilk olarak evlilik doyumunun kuramsal olarak nasıl tanımlandığı önem kazanmaktadır (Ward vd., 2009). Bu araştırmada evlilik doyumunu evli bireylerin evliliklerinden duydukları genel memnuniyet düzeyleri olarak geniş anlamıyla tanımlanmaktadır. Bu araştırmanın amacı, yapılan tanımlama ve güncel alanyazın göz önünde bulundurularak tek boyutlu, geçerli güvenilir ve kullanım pratikliği sunan bir Evlilik Doyumu Ölçeği geliştirmektedir.

Yöntem

Bu bölümde Evlilik Doyumu Ölçeği (EDÖ) geliştirme çalışmasının hangi aşamalarda gerçekleştiği ve çalışma grubunun özelliklerine yer verilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmaya katılma kriterleri, 18 yaş ve üzeri olma, araştırma sırasında en az 1 yıldır evli olma, araştırmaya gönüllü olarak katılma ve Türkiye’de yaşıyor olma olarak belirlenmiştir. Araştırmada, üç farklı çalışma grubu yer almaktadır. Türkiye’de yaşıyan ve 296’sı (%82.9) kadın, 61’i (%17.1) erkek olmak üzere toplam 357 evli bireyden oluşan ilk gruba, ölçeğin geliştirilmesi ve açımlayıcı faktör analizi (AFA) ile faktör yapısının ortaya koyulması amacıyla ulaşılmıştır. Yaşları 21-76 (35.13 ± 8.23), evlilik süreleri 1-55 (9.86 ± 8.58) yıl arasında değişen katılımcılardan 30’u (%8.4) düşük, 291’i (%81.5.) orta, 36’sı (%10.1) yüksek gelir düzeyine sahip olduğunu belirtmiştir. Yetmiş dokuz katılımcı (%22.1) çocuk sahibi değilken, 259 katılımcının (%72.6) 1-3; 10 katılımcının (%2.8) ise dört ve daha fazla sayıda çocuğu bulunmaktadır.

AFA ile ortaya konulan modelin, Türkiye’de yaşıyan 85’i kadın (%54.1), 78’i (%47.9) erkek olmak üzere 163 evli bireyden oluşan ikinci gruptan elde edilen verilere uyumu doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile incelenmiştir. Yaşları 22-78 (40.22 ± 0.85), evlilik süreleri 1-55 (14.86 ± 0.92) yıl arasında değişen katılımcılardan 12’si (%7.4) düşük, 31’i (%19) orta, 5’i (%3.1) yüksek gelir düzeyine sahip olduğunu belirtmiştir. Otuz bir katılımcı (%19) çocuk sahibi değilken, 121 katılımcının (%74.3) 1-3; 11 katılımcının (%6.7) ise dört ve daha fazla sayıda çocuğu bulunmaktadır. Ölçüt bağıntılı geçerlik kanıtı elde edebilmek için bu gruba, EDÖ ile birlikte Yaşam Doyumu Ölçeği (Dağlı ve Baysal, 2016) de uygulanmıştır.

EDÖ’nün kararlılık anlamındaki güvenilirliği test – tekrar test yöntemi ile incelenmiştir. Tekrarlı uygulamalar, daha önceki uygulamalara katılmayan ve benzer profile sahip olan 47 kişilik üçüncü çalışma grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen bu formula katılımcılara cinsiyet, yaş, evlilik süresi, ekonomik gelir düzeyi, çocuk sahibi olup olmama durumu gibi kişisel bilgileri sorulmuştur.

Yaşam Doyum Ölçeği

Diener vd. (1985) tarafından geliştirilen Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ), yaşam doyumuna ilişkin algıyı ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Tek faktör altında bulunan beş maddeden oluşan ve 7'li Likert tipi derecelendirilen (1= Kesinlikle Katılmıyorum – 7= Tamamen Katılıyorum) ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı orijinal çalışmada .88'dir. Ölçek Türk kültürüne Dağlı ve Baysal (2016) tarafından uyarlanmıştır. Uyarlama çalışmasında Türk kültürüne daha uygun olduğu gerekçesi ile beş dereceli Likert tipi (1= Hiç Katılmıyorum – 5= Tamamen Katılıyorum) tepki seçenekleri kullanılmıştır. Ölçeğin uyarlama çalışmasındaki tek boyutlu, beş maddeli yapısı doğrulanmış olup, iç tutarlılık katsayısı .88 ve test-tekrar test güvenirliği $r = .97$ ve bu çalışmadaki Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ise .93 olarak bulunmuştur.

Evlilik Doyumu Ölçeği: Madde Yazımı, Madde Havuzu ve Pilot Uygulama

EDÖ'nün geliştirilmesinde öncelikli olarak mevcut alanyazındaki ölçekler incelenmiştir. Bu aşamada ulusal ve uluslararası alanyazında yer alan evlilik doyumu, evlilik kalitesi, evlilik ilişkisi, evlilik başarısı gibi kavramsal yapıları ölçmek amacıyla geliştirilmiş mevcut ölçekler incelenmiştir. Alanyazın incelemesine paralel olarak, evlilikte mutluluk ve doyum ile ilgili teorilerden (ör., Sosyal Mübadele Teorisi, Sabatelli, 1984; Evlilik Kalitesi Modeli; Spanier ve Lewis, 1980) de faydalanılarak 48 maddelik bir madde havuzu hazırlanmıştır. EDÖ için madde havuzundaki ifadeler araştırmacılar tarafından (bireysel ve küçük grup çalışmalarıyla) incelenmiş, araştırmacıların tamamının katıldığı paneller düzenlenerek maddeler tartışılmıştır. Son hali verilen maddeler ve ölçek için hazırlanan yönergeler, ölçme aracı geliştirme konusunda deneyimli ölçme ve değerlendirme uzmanı öğretim elemanlarınca da incelenmiştir. Google formlar üzerinden hazırlanan EDÖ formu, farklı ekran büyüklüklerindeki bilgisayarlardan ve mobil cihazlardan test edilmiş ve ölçme araçlarının genel tasarım ilkelerini ihlal eden herhangi bir unsur tespit edilmemiştir. Ön deneme aşamasında hazırlanan EDÖ formu, 6 evli bireye uygulanmış ve uygulamaya katılan kişilerden, yönergenin ve maddelerin yeterince açık ve anlaşılır olup olmadığına yönelik bildirimlerde bulunmaları istenmiştir. Katılımcıların görüş ve açıklamaları, bazı maddelerin farklı şekillerde yorumlanabildiğini veya anlaşılmasının güç olduğunu göstermiştir. Bu tür sorunların tespit edildiği bazı maddeler üzerinde değişiklikler ve düzeltmeler yapılmış; çıkarılmaları halinde geçerliği olumsuz etkilemeyeceği değerlendirilen bazı maddelerin ise ilgili ölçme aracından çıkarılmasına karar verilmiştir.

Ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelenmesinden önce veri setleri analizlere hazır hale getirilmiştir. Bütün bu çalışmalar ışığında; 35 maddeden oluşan ölçeğin deneme formu oluşturulmuştur. Katılımcılardan “Hiç katılmıyorum”, “Kısmen katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Ne katılıyorum ne katılmıyorum”, “Kısmen katılıyorum”, “Katılıyorum” ve “Tamamen katılıyorum” arasında değişen 7 dereceli Likert tipi bir ölçek üzerinde kendi algılarını ifade etmeleri beklenmiştir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması aşaması öncesinde bir vakit üniversitesinin İnsan Araştırmaları ve Etik Komisyonundan gerekli etik kurul onayı (28.09.2018/14) alınmıştır. Araştırmanın verileri hem kağıt–kalem formu hem de Google formlar ile çevrimiçi ortamda toplanmıştır. Veri toplama sürecinde uygun örnekleme ve kartopu örnekleme süreçleri birlikte izlenmiştir. Bu bağlamda, Google formun erişim bağlantısı veya kağıt-kalem formunun kopyaları, araştırmacıların ulaşabilecekleri ve en az bir yıldır evli bireylere ulaştırılmıştır. Ulaşılan bireylerden, örnekleme girme koşulunu sağladığını bildikleri kişilere de formları yönlendirmeleri istenmiştir. Google formlar üzerinden hazırlanan veri toplama araçları aynı zamanda Whatsapp ve Twitter gibi platformlar aracılığıyla paylaşılmıştır. Katılımcılar ölçek maddelerini yanıtlamadan önce çalışmaya gönüllü olarak katıldıklarına ve istedikleri zaman çalışmadan çıkabileceklerini bildiklerine yönelik onam vermişlerdir. Google forma erişim için herhangi bir kişisel bilgi alınmamıştır. Kağıt kalem uygulamalarında tek kullanımlık kapalı zarflardan yararlanılmış ve böylece verilerin gizliliği ve anonimliği sağlanmaya çalışılmıştır. Uygulamalardan önce, kağıt-kalem testi ve Google form versiyonları için beşer katılımcı ile deneme uygulaması yapılmıştır. Her iki versiyon için formların düzeni, yazıların okunabilirliği, ifadelerin hata içerip içermemesi ve çevrimiçi form için ilgili linkin çalışıp çalışmadığı gibi hususlar değerlendirilmiştir. Geri bildirimlerle son hali verilen formlar uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler analiz edilmeden önce gelişigüzel ya da belli bir örüntü oluşturacak şekilde cevaplama yapıp yapılmadığı, tüm maddelere en düşük ya da en yüksek tepkilerin verilip verilmediği, standart z puanları üzerinden tek değişkenli ve Mahalanobis uzaklıkları üzerinden çok değişkenli uç değerlerin bulunup bulunmadığı incelenmiştir. EDÖ'nün yapı geçerliğine ilişkin incelemelerden önce, Kaiser-Meyer-Olkin örneklem uygunluğu testi ve Bartlett Küresellik Testi gerçekleştirilmiştir. Herhangi bir maddenin ölçekte yer alması için faktör yükünün en az .45 olması referans alınmıştır (Büyüköztürk, 2021). Ölçeğin güvenilirliği Cronbach α ve test-tekrar test katsayıları üzerinden incelenmiştir. Ölçüt geçerliğine yönelik incelemeler Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı (r) ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 25 ve AMOS 22 kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde toplanan veriler üzerinde gerçekleştirilen ön incelemeler ile geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ön İncelemeler

EDÖ'nün psikometrik özelliklerinden önce, elde edilen veriler üzerinde ön incelemeler gerçekleştirilmiştir. Veri setinde, maddeleri gelişigüzel cevaplayan veya tüm maddelere aynı cevabı veren kişilerin bulunup bulunmadığı incelenmiştir. Maddeleri gelişigüzel cevaplayan veya alınabilecek en düşük (35) ve en yüksek (245) puanları alan toplam 19 kişi, veri setinden çıkarılmıştır. Uygulanan çevrimiçi formda tüm maddelerin cevaplanması zorunlu olduğundan, madde düzeyinde kayıp veri bulunmamaktadır.

EDÖ toplam puanları standart z puanına dönüştürülmüş ve [-3, +3] aralığı dışında kalan değerler olmadığı görülmüştür. Çok değişkenli uç değerler ise Mahalanobis uzaklıkları üzerinden incelenmiş ve merkeze uzaklığı manidar olan ($p < .001$) 61 satır, veri setinden çıkarılmıştır. İlerleyen analizler 296'sı (%82.9) kadın, 61'i (%17.1) erkek olmak üzere toplam 357 kişilik veri seti üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Geçerliğe İlişkin Bulgular

Açımlayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular.

EDÖ'nün yapı geçerliğinin AFA ile incelenmesinden önce yapılan analizlerde KMO değerinin .99 ve Bartlett küresellik testinin manidar olduğu ($\chi^2=21587.76$, $sd=595$, $p < .01$) görülmüştür. Bu sonuçlar, verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir.

Analiz sonuçlarına göre özdeğeri birden büyük (28.22) olan bir faktör tespit edilmiştir. Bu faktör toplam varyansın %80.12'sini açıklamaktadır. Tek faktör altında bulunan 35 maddenin faktör yüklerinin .75 ile .97 arasında değiştiği görülmüştür. Bu noktada, tüm maddelerin yüksek faktör yüklerine sahip olmasıyla birlikte, ölçme aracının kullanılabilirliği dikkate alınmış ve ölçülmesi amaçlanan kavramsal çerçeveyi koruyacak şekilde madde azaltma işlemi gerçekleştirilmiş ve ölçekten 23 maddenin çıkarılmasının kavramsal olarak evlilik doyumunu ölçmede yeterli olacağı görülmüştür.

Analiz sonucunda, özdeğeri birden büyük (10.40) olan tek faktör altında yer alan 12 maddelik ölçeğe ulaşılmıştır. Bu faktör, toplam varyansın %85.55'ini açıklamaktadır. Ölçekteki maddelerin faktör yükleri ve madde-toplam korelasyonları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. EDÖ için AFA Sonuçları ve Madde-Toplam Korelasyonları

Maddeler	λ	MTK
1. Eşimin sıcaklığını yüreğimde hissederim.	.97	.96
2. Eşimle aramızdaki bağ güçlüdür.	.96	.95
3. Eşimi her geçen gün daha çok seviyorum.	.96	.95
4. Eşimle vakit geçirmekten keyif alırım.	.95	.94
5. Birbirimizi çekici buluruz.	.94	.94
6. Birbirimizin kıymetini biliriz.	.94	.93
7. Bir daha dünyaya gelecek olsam yine eşimle evlenirdim.	.94	.93
8. Hayatta başıma gelen en güzel şey eşimdir.	.91	.91

9. Eşimle yan yana olmak beni heyecanlandırır.	.91	.91
10. Evliliğimizin bir ömür boyu devam edeceğini düşünüyorum.	.90	.89
11. Eşimi güzel/yakışıklı bulurum.	.86	.86
12. Cinsel yaşamımızdan memnunuzum.	.84	.83

Not. MTK=Madde Toplam Korelasyonu.

Tablo 1’de görüldüğü üzere EDÖ’yü oluşturan maddelerin faktör yükleri .84 - .97 aralığında, madde–toplam korelasyonları ise .83 - .96 aralığında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach α) ise .99’dur.

Doğrulayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

EDÖ’nün AFA sonucu elde edilen tek faktör altında toplanan 12 maddelik, tek faktörlü yapısına birinci düzey DFA uygulanmıştır. Buna göre ölçeğin tek faktörlü yapısının sınındığı DFA sonuçları incelendiğinde; tüm maddeler için faktör yüklerinin manidar olduğu ($p < .05$) ve model – veri uyumuna ilişkin göstergelerin $\chi^2/sd = 91.48/43 = 2.13 \leq 3$, CFI = .99 $\geq$ .95, TLI = .98, RMSEA = .08 (90% GA: [.06; .11] şeklinde olduğu görülmüştür. Bu bulgular, iyi bir model – veri uyumunun (Hu ve Bentler, 1999; Kline, 2005) söz konusu olduğunu göstermektedir.

Ölçüt Bağıntılı Geçerliğe İlişkin İncelemeler

EDÖ’nün ölçüt bağıntılı geçerliği, YDÖ ile gösterdiği korelasyon üzerinden incelenmiştir. Evlilik doyumu ve yaşam doyumu ölçeklerinin toplam puanları arasında pozitif yönlü ve güçlü ($r = .70, p < .05$) sayılabilecek bir korelasyonun söz konusu olduğu görülmüştür.

Güvenirliliğe İlişkin Bulgular

Test Tekrar Test Sonucuna İlişkin İncelemeler

EDÖ’nün test-tekrar test güvenirliliği için ölçme aracı çevrimiçi ortamda yapı geçerliğinin incelendiği grupta yer almayan 47 kişiye iki hafta ara ile gönderilmiş ve elde edilen veriler arasındaki korelasyonun $r = .92 (p < .05)$ olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Kişilerarası ilişkiler içerisinde evlilik yaşantısı önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye de dahil olmak üzere tüm dünyada boşanma oranlarının artmakta olduğu gerçeği, sağlıklı evliliklerin doğasını ve evlilik doyumunu belirleyen etmenlerin anlaşılmasına duyulan ihtiyacı pekiştirmektedir. Bu bağlamda çiftlerin evlilik doyum düzeylerini geçerli, güvenilir, güncel ölçme araçları ile ölçebilmek evliliklerin sağlıklı ilerleyişine katkı sağlarken emin verilerle ilerleyebilmek adına oldukça önemlidir. Öte yandan, alanyazında ilişki doyumu, ilişki kalitesi, ilişki istikrarı ve ilişki başarısı gibi benzer kavramları ölçmek için pek çok farklı ölçme aracının olduğu görülmektedir. Sosyal bilimlerdeki pek çok değişkende olduğu gibi ilişki doyumunu ölçmede de sıklıkla öz bildirim yöntemine dayalı ölçme araçları kullanılmakta (Graham vd., 2011) ve evlilikten alınan doyum, uyumu ve memnuniyeti ölçen mevcut araçların sağlıklı bir ölçüm yapabilmede yeterince duyarlı olmadıkları da belirtilmektedir (Fincham ve Rogge; 2010; Funk ve Rogge, 2007). Buna karşın Graham vd. (2011) ilişki doyumu ile ilgili olarak yaptıkları meta-analiz sonucunda; ilişki doyumu ile ilgili pek çok ölçme aracının geliştirildiğini, bu ölçme araçlarının hem güçlü hem de zayıf yanlarının olduğunu, daha çok geçerlik ve güvenilirlik analizi desteği ile bu ölçme araçlarının daha güçlü hale getirilebileceğini belirtmektedir. Ayrıca farklı kültürlerdeki, farklı cinsel yönelimlerdeki ve çeşitli yaş gruplarındaki bireyler için daha spesifik ölçme araçlarının geliştirilmesinin önemli olduğunu ifade etmektedirler. Bu sınırlılıklar araştırmacıları yeni ölçme araçları geliştirmeye ya da mevcuttakileri uyarlayarak farklı kültürlerdeki kullanımları için geçerlik ve güvenilirlik kanıtları sunmaya yönlendirmektedir. Bu çalışmada da alanyazına güncel bir ölçme aracı kazandırmak için Türkiye’deki evli bireylerin evliliklerinden duydukları genel memnuniyet düzeylerini ölçmek amacıyla Evlilik Doyumu Ölçeği geliştirilmiştir.

Bu araştırma kapsamında geliştirilen ve psikometrik nitelik ve yeterlikleri araştırılan EDÖ'nün tek faktörlü yapısının istatistiksel olarak güçlü geçerlik ve güvenilirlik bulgularına sahip olduğu görülmektedir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda yedi dereceli Likert tipinde 12 madde ve tek boyuttan oluşan bu ölçme aracındaki her bir madde için madde faktör yükleri ve madde-toplam korelasyonlarının oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Aynı zamanda ölçeğin açıklanan toplam varyansının yüksek olması da ölçek maddelerinin evlilik doyumu kavramını ölçmede güçlü olduğunu, bir başka deyişle yapı geçerliğini kanıtlamaktadır. Buna ek olarak ölçeğin tek faktörlü yapısının sınındığı birinci düzey DFA sonuçları incelendiğinde tüm uyum değerleri açısından ölçeğin iyi uyum değerlerini karşıladığı görülmektedir (Hu ve Bentler, 1999; Hooper vd., 2008). Bununla birlikte, EDÖ'nün geçerliğine ilişkin bir diğer bulgu hem ulusal hem de uluslararası alanyazında da birçok kez doğrulandığı üzere (ör., Anlı, 2021; Carr vd., 2014; Güler, 2021) evlilik doyumu ve yaşam doyumu ölçekleri arasındaki pozitif yönlü ve güçlü korelasyondur. Buna göre bu çalışmada da bireylerin evlilik doyumlarındaki artışın yaşam doyumlarında artışla ilişkili olduğu bir kez daha gösterilmiştir. Ayrıca hesaplanan Cronbach α iç tutarlılık katsayısı ve test-tekrar test uygulaması sonucu elde edilen kararlılık katsayıları ise ölçeğin güvenilirliğinin de yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Tüm bu sonuçların birlikte değerlendirilmesi, EDÖ'nün evli bireylerin algıladıkları evlilik doyum düzeylerinin ölçülmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir. Ayrıca ölçeğin kısa olması, tek boyutlu yapısı ve kolay uygulanabilir olması kullanım kolaylığı da sağlamaktadır. EDÖ'nün geliştirilmesi, evlilik doyumu kavramının ölçülmesi ve evlilik doyumunun korelasyonel ve deneysel çalışmalar aracılığı ile araştırılması açısından halihazırda birikimli olan ulusal alanyazına ve ileride bu bağlamda yapılacak çalışmalara yeni bir katkı getirmektedir.

Her çalışma gibi bu çalışma da belirli sınırlılıklar içermektedir. Bunlardan ilki araştırma verilerinin elde edildiği çalışma grubu ile ilgilidir. Çalışma grubunun çoğunluğu orta gelir düzeyinde, çocuk sahibi olan kadın katılımcıları içermektedir. Ayrıca katılımcılara uygun ve kartopu örnekleme yoluyla ulaşılmış olması, araştırmanın örnekleminin çeşitliliğini ve heterojenliğini kısıtlamaktadır. Araştırmanın verileri tüm dünyada COVID-19 salgınının olduğu dönemde toplanmıştır. Bu durumun katılımcıların evlilik doyum düzeylerinde yaratmış olabileceği olası olumlu ya da olumsuz sonuçlarının araştırma verilerini etkilemiş olduğu düşünülebilir. Bununla birlikte, araştırma verilerinin bir kısmının çevrimiçi olarak elde edildiği düşünüldüğünde araştırma grubunda internete erişimi olan, çevrimiçi bir çalışmaya katılabilecek teknolojik imkanları ve yeterlilikleri olan evli bireyler olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, ölçeğin geçerliğine ve güvenilirliğine dair bulguların genellenebilmesi için daha fazla kanıt sunabilmek adına, salgının etkilerinin azaldığı ya da geçtiği dönemde de cinsiyet, çocuk sahibi olma, sosyo-ekonomik düzey gibi değişkenler bağlamında daha heterojen bir grupta da çalışılması önerilmektedir. Bu noktada, ileride ölçme aracını kullanmak isteyen araştırmacılara ortaya çıkan yapının farklı gruplardaki (ör., yaş, yaşam dönemi) ölçme değişmezliğini test etmeleri de önerilmektedir. Bunlarla birlikte, öz-bildirime dayalı olarak geliştirilen bu ölçme aracına verilen yanıtların sosyal beğenirlik sınırlılığı (Chan, 2009) taşıdığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Tüm bu sınırlılıklara rağmen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ortaya konan EDÖ'nün maddelerinin oluşturulması aşamasında birbirini takip eden birden çok sürecin işletilmiş olması, araştırmacıların küçük ve büyük gruplar halinde maddeler üzerinde çalışması, paneller düzenlenerek maddelerin yeniden gözden geçirilmesi, uzman görüşlerinin alınması, uygulama öncesinde evli bireylerden görüş alınması gibi süreçler ölçek maddelerinin titizlikle hazırlandığına işaret etmektedir. Ayrıca ölçeğin geçerliğine (yapı ve benzer ölçek geçerliği) ve güvenilirliğine (iç tutarlılık katsayısı ve test-tekrar test güvenirliliği) ilişkin çoklu kanıtlar sunulmuş olması ölçeği psikometrik özellikleri açısından güçlü kılmaktadır. Türkiye'de geliştirilmiş özgün, uygulama ve puanlama açısından kısa, tek boyutlu, kullanımı pratik bir ölçme aracı olması ölçeğin evlilik ve aile terapisi alanında çalışan uzmanlar, psikologlar, psikolojik danışmanlar gibi uygulayıcılar tarafından kullanılmasını mümkün kılmaktadır. Ölçeğin alanda çalışan ruh sağlığı uzmanları tarafından kullanılmasına ek olarak, evlilik ve aile alanında evli bireylerle bilimsel araştırmalar yürüten araştırmacılar tarafından da kullanılabileceği açıktır. İleride yapılacak çalışmalarla kullanım sıklığının artırılması ve farklı gruplardaki (ör., farklı yaş grupları, coğrafi bölgeler, sosyo-demografik özellikler gibi) bireylerin evlilik doyum düzeylerinin test edilmesi, ölçeğin mevcut geçerlik ve güvenilirlik bulgularına yeni kanıtlar sunması açısından önemli görülmektedir. Ayrıca, alanyazına kazandırılan bu yeni ölçme aracı, Türkiye'de evlilik doyumunu ölçmek için başka dillerden adapte edilen ya da Türkiye'de geliştirilen diğer ölçme araçlarıyla kıyaslanarak incelenmesi için fırsat sunmaktadır. Ölçeğin kullanım sıklığının artmasının ardından ileride yapılacak meta analiz çalışmalarıyla alanyazında evlilik doyumunu ölçmek için kullanılan ölçeklerin farklı örneklemlerdeki geçerlik ve güvenilirlik bulgularına ilişkin karşılaştırmalı sonuçlar sunmak mümkün olacaktır. Böylece EDÖ'nün sadece bu çalışmadaki örnekleme benzer özellikleri olan evli

bireylerle değil kişisel ve ilişkişel değişkenler açısından farklılık gösteren evli bireylere de uygulanabilirliğine ilişkin çıkarımlar yapmak mümkün olabilecektir.

Kaynakça

- Acitelli, L. K. ve Antonucci, T. C. (1994). Gender differences in the link between marital support and satisfaction in older couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(4), 688-698. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.4.688>
- Aman, J., Abbas, J., Nurunnabi, M. ve Bano, S. (2019). The relationship of religiosity and marital satisfaction: The role of religious commitment and practices on marital satisfaction among Pakistani respondents. *Behavioral Sciences*, 9(3), 30-43. <https://doi.org/10.3390/bs9030030>
- Amato, P. R. ve Booth, A. (1995). Changes in gender role attitudes and perceived marital quality. *American sociological review*, 60(1), 58-66. <https://doi.org/10.2307/2096345>
- Anlı, M. (2021). *Evli bireylerde evlilik uyumu, yaşam doyumu ve kaygı düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Kent Üniversitesi.
- Ashkezari, M. K., Piryaei, S., Brojerdian, N. ve Ashkezari, E. K. (2017). The relationship between job satisfaction with marital satisfaction and mental health: The specific case of female employees. *European Psychiatry*, 41(S1), S737-S737. <http://dx.doi.org/10.1016/j.eurpsy.2017.01.1352>
- Aydın, E. ve Canel, A. N. (2017). Anne-oğul bağlanmasının gelin-kayınvalide ilişkisi ve evlilik doyumunu yordamadaki rolü. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-16. <https://doi.org/10.26695/mukatcad.2018.7>
- Berscheid, E. ve Regan, P. (2005). *The psychology of interpersonal relationships*. Prentice Hall.
- Bird, G. ve Melville, K. (1994). *Families and intimate relationships*. McGraw-Hill Inc.
- Boland, J. P. ve Follingstad, D. R. (1987). The relationship between communication and marital satisfaction: A review. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 13(4), 286-313. <https://doi.org/10.1080/00926238708403901>
- Burgess, E. W., Locke, H. J. ve Thomes, M. M. (1963). *The family: From institution to companionship*. (3rd ed.). American Book Company.
- Bühler, J. L., Krauss, S., & Orth, U. (2021). Development of relationship satisfaction across the life span: A systematic review and meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 147(10), 1012-1053. <https://doi.org/10.1037/bul0000342>
- Büyüköztürk, Ş. (2021). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Canel, A. N. (2013). The development of the Marital Satisfaction Scale (MSS). *Educational Sciences: Theory and Practice*, 13(1), 97-117.
- Carr, D., Freedman, V. A., Cornman, J. C. ve Schwarz, N. (2014). Happy marriage, happy life? Marital quality and subjective well-being in later life. *Journal of Marriage and Family*, 76(5), 930-948. <https://doi.org/10.1111/jomf.12133>
- Cepukiene, V. (2019). Does relationship satisfaction always mean satisfaction? Development of the couple relationship satisfaction scale. *Journal of Relationships Research*, 10, e14, 1-10. <https://doi.org/10.1017/jrr.2019.12>
- Chan, D. (2009). So why ask me? Are self-report data really that bad? In Lance, C. E., & Vandenberg, R. J. (Eds.) *Statistical and methodological myths and urban legends: Doctrine, verity and fable in the organizational and social sciences*. Routledge.
- Cherlin, A. J. (2020). Degrees of change: An assessment of the deinstitutionalization of marriage thesis. *Journal of Marriage and Family*, 82(1), 62-80. <https://doi.org/10.1111/jomf.12605>
- Cohen, P. N. (2019). The coming divorce decline. *Socius: Sociological Research for a Dynamic World*, 5, 1-6. <https://doi.org/10.1177/2378023119873497>

- Curun, F. (2001). *The effects of sexism and sex role orientation on romantic relationship satisfaction*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Çelik, M. ve İnanç, B. Y. (2009). Evlilik Doyum Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 247-269.
- Dağlı, A. ve Baysal, N. (2016). Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1262. <https://doi.org/10.17755/esosder.75955>
- Deniz, A.B. ve Aydemir, İ. (2021). Üniversite öğrencilerinin aile ve evliliğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(1), 59-78. <https://doi.org/10.33417/tsh.799078>
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J. ve Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N. ve Alpkın, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18(1), 39-47.
- Eurostat (2017). Marriage and divorce statistics. Retrieved from <https://goo.gl/AjPB3W>
- Fışiloğlu H. ve Demir A. (2000). Applicability of the dyadic adjustment of marital quality with Turkish couples. *European Journal of Psychological Assessment*, 16(3), 214-218. <https://doi.org/10.1027/1015-5759.16.3.214>
- Fincham, F. D., Ajayi, C. ve Beach, S. R. H. (2011). Spirituality and marital satisfaction in African American couples. *Psychology of Religion and Spirituality*, 3(4), 259-268. <https://doi.org/10.1037/a0023909>
- Fincham, F. D. ve Rogge, R. (2010). Understanding relationship quality: Theoretical challenges and new tools for assessment. *Journal of Family Theory & Review*, 2(4), 227-242. <https://doi.org/10.1111/j.1756-2589.2010.00059.x>
- Funk, J. L. ve Rogge, R. D. (2007). Testing the ruler with item response theory: increasing precision of measurement for relationship satisfaction with the Couples Satisfaction Index. *Journal of Family Psychology*, 21(4), 572-583. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.21.4.572>
- Fletcher, G. J., Simpson, J. A. ve Thomas, G. (2000). Ideals, perceptions, and evaluations in early relationship development. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(6), 933-940. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.79.6.933>
- Gorchoff, S. M., John, O. P. ve Helson, R. (2008). Contextualizing change in marital satisfaction during middle age: An 18-year longitudinal study. *Psychological Science*, 19(11), 1194-1200. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2008.02222.x>
- Graham, J. M., Diebels, K. J. ve Barnow, Z. B. (2011). The reliability of relationship satisfaction: a reliability generalization meta-analysis. *Journal of Family Psychology*, 25(1), 39-48. <https://doi.org/10.1037/a0022441>
- Güler, K. (2021). Evli kadınlarda ayrılık anksiyetesi, evlilik uyumu ve yaşam doyumunu arasındaki ilişkisinin incelenmesi. *Kıbrıs Türk Psikiyatrisi ve Psikoloji Dergisi*, 3(4), 272-278. <https://doi.org/10.35365/ctjpp.21.4.28>
- Gülersoy, G. (2021). *18-30 yaş arası evli çiftlerde ayrılık anksiyetesinin evlilik doyumuna üzerine etkisinin kadın ve erkeklerdeki ilişkisi*. [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Hendrick, S. S. (1981). Self-disclosure and marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 40(6), 1150-1159. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.40.6.1150>
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50(1), 93-98. <https://doi.org/10.2307/352430>
- Hetherington, E. M. (2003). Intimate pathways: Changing patterns in close personal relationships across time. *Family Relations*, 52(4), 318-331. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2003.00318.x>

- Heyman, R. E., Sayers, S. L. ve Bellack, A. S. (1994). Global satisfaction versus marital adjustment: An empirical comparison of three measures. *Journal of Family Psychology*, 8(4), 432-446. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.8.4.432>
- Hirschberger, G., Srivastava, S., Marsh, P., Cowan, C. P. ve Cowan, P. A. (2009). Attachment, marital satisfaction, and divorce during the first fifteen years of parenthood. *Personal Relationships*, 16(3), 401-420. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2009.01230.x>
- Hu, L. ve Bentler, P. (1999). Cutoff criteria for fit indices in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Ioannidis, P. ve Alvanou, A. (2021) QUARRELS; A Multidimensional Assessment of Romantic Relationship Quality and its Relationship to Adult Attachment Dimensions. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, 10(11), 446-449. <https://doi.org/10.21275/SR211104232505>
- Jackson, J. B., Miller, R. B., Oka, M. ve Henry, R. G. (2014). Gender differences in marital satisfaction: A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 76(1), 105-129. <https://doi.org/10.1111/jomf.12077>
- Jackson, G. L., Krull, J. L., Bradbury, T. N. ve Karney, B. R. (2017). Household income and trajectories of marital satisfaction in early marriage. *Journal of Marriage and Family*, 79(3), 690-704. <https://doi.org/10.1111/jomf.12394>
- Johnson, H. A., Zabriskie, R. B. ve Hill, B. (2006). The contribution of couple leisure involvement, leisure time, and leisure satisfaction to marital satisfaction. *Marriage & Family Review*, 40(1), 69-91. https://doi.org/10.1300/J002v40n01_05
- Jose, O. ve Alfons, V. (2007). Do demographics affect marital satisfaction?. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 33(1), 73-85. <https://doi.org/10.1080/00926230600998573>
- Juvva, S. ve Bhatti, R. S. (2006). Epigenetic model of marital expectations. *Contemporary Family Therapy*, 28(1), 61-72. <https://doi.org/10.1007/s10591-006-9695-2>
- Kabasakal, Z. ve Soylu, Y. (2016). Evli bireylerin evlilik doyumunun cinsiyet ve eş desteğine göre incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 208-214.
- Karamehmetoğlu Çemberci, M. (2019). *Eşlerde ilişki doyumunun belirleyicileri olarak yaşam pozisyonları ve temel psikolojik ihtiyaçlar*. [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi.
- Karney, B. R. ve Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. *Psychological Bulletin*, 118(1), 3-34. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.118.1.3>
- Kazim, S. M., ve Rafique, R. (2021). Predictors of marital satisfaction in individualistic and collectivist cultures: A mini review. *Journal of Research in Psychology*, 3(1), 55-67. <https://doi.org/10.31580/jrp.v3i1.1958>
- Kennedy, S. ve Ruggles, S. (2014). Breaking up is hard to count: The rise of divorce in the United States, 1980-2010. *Demography*, 51(2), 587-598. <https://doi.org/10.1007/s13524-013-0270-9>
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. Routledge.
- Koçyiğit Özyiğit, M. (2017). The meaning of marriage according to university students: A phenomenological study. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 17(2), 679-711. <https://doi.org/10.12738/estp.2017.2.0061>
- Köksal, B. ve İlhan, T. (2018). Evlilik rol beklentileri ölçeğinin geliştirilmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 19(1), 300-319.
- Kurt, İ. E. (2018). Evlilik Kalitesi Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27(2), 84-96.
- Lavner, J. A. ve Bradbury, T. N. (2010). Patterns of change in marital satisfaction over the newlywed years. *Journal of Marriage and Family*, 72(5), 1171-1187. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00757.x>
- Lawrence, E., Nysten, K. ve Cobb, R. J. (2007). Prenatal expectations and marital satisfaction over the transition to parenthood. *Journal of Family Psychology*, 21(2), 155-164. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.21.2.155>
- Lee, W. S. ve McKinnish, T. (2018). The marital satisfaction of differently aged couples. *Journal of Population Economics*, 31(2), 337-362. <https://doi.org/10.1007/s00148-017-0658-8>

- Levenson, R. W., Carstensen, L. L. ve Gottman, J. M. (1993). Long-term marriage: Age, gender, and satisfaction. *Psychology and Aging*, 8(2), 301-313. <https://doi.org/10.1037/0882-7974.8.2.301>
- Locke, H. J. ve Wallace, K. M. (1959). Short marital-adjustment and prediction tests: Their reliability and validity. *Marriage and Family Living*, 21(3), 251-255. <https://doi.org/10.2307/348022>
- Lucas, R. E. ve Dyrenforth, P. S. (2006). Does the existence of social relationships matter for subjective well-being? Vohs, K. D., ve Finkel, E. J. (Der). *Self and relationships: Connecting intrapersonal and interpersonal processes* içinde (ss.254-273). Guilford Press.
- Mackey, R. A. ve O'Brien, B. A. (1995). *Lasting marriages: Men and women growing together*. Greenwood Publishing Group.
- Norton, R. (1983). Measuring marital quality: A critical look at the dependent variable. *Journal of Marriage and the Family*, 45(1), 141-151. <https://doi.org/10.2307/351302>
- Nunes, C., Martins, C., Leal, A., Pechorro, P., Ferreira, L. I. ve Ayala-Nunes, L. (2022). The ENRICH Marital Satisfaction (EMS) Scale: A psychometric study in a sample of portuguese parents. *Social Sciences*, 11(3), 107. <https://doi.org/10.3390/socsci11030107>
- Organization for Economic Cooperation and Development (2019). Family database. Retrieved from https://www.oecd.org/els/family/SF_3_1_Marriage_and_divorce_rates.pdf
- Özdemir, Y. ve Sağkal, A. S. (2021). Does relationship conflict predicts psychological distress or vice versa? A cross-lagged panel model. *The Spanish Journal of Psychology*, 24(e6), 1-11. <https://doi.org/10.1017/SJP.2021.5>
- Perlman, D. ve Vangelisti, A. L. (2006). *The Cambridge handbook of personal relationships*. Cambridge University Press.
- Rosen-Grandon, J. R., Myers, J. E. ve Hattie, J. A. (2004). The relationship between marital characteristics, marital interaction processes, and marital satisfaction. *Journal of Counseling & Development*, 82(1), 58-68. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2004.tb00286.x>
- Røysamb, E., Vittersø, J. ve Tambs, K. (2014). The relationship satisfaction scale-psychometric properties. *Norsk Epidemiologi*, 24(1-2), 187-194. <https://doi.org/10.5324/nje.v24i1-2.1821>
- Rusbult, C. E., Martz, J. M. ve Agnew, C. R. (1998). The investment model scale: Measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5(4), 357-387. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1998.tb00177.x>
- Sabatelli, R. M. (1984). The marital comparison level index: A measure for assessing outcomes relative to expectations. *Journal of Marriage and the Family*, 46(3) 651-662. <https://doi.org/10.2307/352606>
- Sağkal, A. S. ve Özdemir, Y. (2018). Algılanan Romantik İlişki Kalitesi Ölçeği'nin (ARİKÖ) Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 22-40. <https://doi.org/10.21764/mauefd.329888>
- Schumm, W. R., Paff-Bergen, L. A., Hatch, R. C., Obiorah, F. C., Copeland, J. M., Meens, L. D.ve Bugaighis, M. A. (1986). Concurrent and discriminant validity of the Kansas Marital Satisfaction Scale. *Journal of Marriage and the Family*, 48(2), 381-387. <https://doi.org/10.2307/352405>
- Seligman, M. E., Parks, A. C. ve Steen, T. (2004). A balanced psychology and a full life. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, 359(1449), 1379-1381. <https://doi.org/10.1098/rstb.2004.1513>
- Snyder, D. K. (1979). Multidimensional assessment of marital satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 41(4), 813-823. <https://doi.org/10.2307/351481>
- Soysal, F. S. Ö., Aslı, U. Z. ve Aysan, F. (2016). Evlilik Tutumu Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 1951-1964.
- Spanier, G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 38(1) 15-28. <https://doi.org/10.2307/350547>

- Spanier, G. B. (1979). The measurement of marital quality. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 5(3), 288-300. <https://doi.org/10.1080/00926237908403734>
- Spanier, G. B. ve Lewis, R. A. (1980). Marital quality: A review of the seventies. *Journal of Marriage and the Family*, 42(4), 825-839.
- Sperry, L. (2010). Intimacy: Definition, contexts, and models for understanding its development and diminishment. J. Carlson ve L. Sperry (Der.), *Recovering intimacy in love relationships: A clinician's guide* içinde (ss. 3-14). Routledge/Taylor & Francis Group.
- Sungur, M. Z. (2009). *Sen, ben ve aramızdaki her şey*. Goa Yayınları.
- Wang, L. ve Crane, D. R. (2001). The relationship between marital satisfaction, marital stability, nuclear family triangulation, and childhood depression. *American Journal of Family Therapy*, 29(4), 337-347. <https://doi.org/10.1080/01926180126502>
- Ward, P. J., Lundberg, N. R., Zabriskie, R. B. ve Berrett, K. (2009). Measuring marital satisfaction: A comparison of The Revised Dyadic Adjustment Scale and The Satisfaction with Married Life Scale. *Marriage & Family Review*, 45(4), 412-429. <https://doi.org/10.1080/0149420902828219>
- Wendorf, C. A., Lucas, T., Imamoğlu, E. O., Weisfeld, C. C. ve Weisfeld, G. E. (2011). Marital satisfaction across three cultures: Does the number of children have an impact after accounting for other marital demographics? *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 42(3), 340-354. <https://doi.org/10.1177/0022022110362637>
- Tavakol, Z., Nikbakht Nasrabadi, A., Behboodi Moghadam, Z., Salehiniya, H. ve Rezaei, E. (2017). A review of the factors associated with marital satisfaction. *Galen Medical Journal*, 6(3), 197-207. <https://doi.org/10.31661/gmj.v6i3.641>
- Tezer, E. (1996). Evlilik ilişkisinden sağlanan doyum: Evlilik Yaşam Ölçeği. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 1-7.
- Tutarel-Kışlak, Ş. (1999). Evlilikte Uyum Ölçeğinin (EUÖ) güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi*, 7(1), 50-57.
- Yılmaz, N. E. ve Parlar, H. (2021). Evli bireylerin evlilik doyumunun yordayıcısı olarak problem çözme becerileri ve iletişim becerilerinin incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(40), 220-237. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.767597>
- Young, M. E. ve Long, L. L. (1998). *Counseling and therapy for couples*. Thomson Brooks/Cole Publishing Co.
- Zhang, Z. ve Hayward, M. D. (2006). Gender, the marital life course, and cardiovascular disease in late midlife. *Journal of Marriage and Family*, 68(3), 639-657. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2006.00280.x>

EXTENDED SUMMARY

One of the most important leading forces in human development is having intimate relationships (Perlman and Vangelisti, 2006). Marriage, as a particular type of an intimate relationship, is described as a social system which meets one's needs of relating, bonding, loving and being loved, and feeling belongingness (Bird and Melville, 1994; Juvva and Bhatti, 2006). Marriage includes personal, social, sexual, and economical collaboration between couples on the grounds of some rules and laws (Berscheid and Regan, 2005). Although divorce rates have been increasing both in Turkey and across the globe, marriage still maintains its importance in individuals' lives. Therefore, researchers have centered their attention for many decades in understanding the characteristics of satisfied marriages and developed different but related terms to define marital quality as an umbrella term or as alternatives to marital quality such as "marital happiness, marital satisfaction, marital success, marital commitment". Among these terms, the most frequently used and studied term was marital satisfaction (MS) which has been defined differently in the literature. For instance, Sperry (2010) described MS as satisfied needs and expectations related to the marriage (Sperry, 2010) and Ward et al. (2009) identified it as "an individual's emotional state of being content with the interactions, experiences, and expectations of his or her married life" (p. 415). MS has also been a widely studied construct and investigated both as an antecedent and a consequence of various demographic, personal, and relational variables. MS has been assessed through various measurements differing from very short, one dimensional but widely used measurements with three items (Schumm et al., 1986) to long, multidimensional but not practical measurements with 280 items (Snyder, 1979). In the studies conducted in Turkey, MS has been mostly assessed via the Turkish adaptations of commonly used instruments in the international literature (e.g., Relationship Assessment Scale by Hendrick, 1988; adapted by Curun, 2001). Additionally, there are also uniquely developed instruments in a sample of Turkish married individuals to assess MS (e.g., Marital Life Scale; Tezer, 1996). The arguments and criticisms about the psychometric properties of the existing measurements (e.g., Graham et al., 2011) and the need for developing a current and culture-sensitive instrument in Turkey to assess MS have led the researchers to develop a self-report Marital Satisfaction Scale (MSS) in a sample of Turkish married individuals in this study. Therefore, the aim of the current study was to develop a unidimensional, self-report, practical, and psychometrically valid and reliable MSS to measure the overall contentedness married individuals perceive in their marriage. The sample of Exploratory Factor Analysis (EFA) included 357 married individuals ($n=296$; 82.9% women and $n=61$; 17.1% men) with an average marital length of 9.86 years ($SD=8.58$). Confirmatory Factor Analysis (CFA) was conducted with a sample of 163 married individuals ($n=85$, 54.1% women and $n=78$, 47.9% men). Demographic Information Form, the Turkish adaptation of Life Satisfaction Scale (LSS; Dağlı and Baysal, 2016), and MSS were used to collect data. In the development process of MSS, the literature was reviewed thoroughly and an item-pool with 48 items was generated. All items were reviewed by the researchers individually; then, through small-group discussions and one panel including all researchers. An expert opinion was gathered from faculty members from Measurement and Instruction field. Cognitive interviews with married individuals were conducted. All feedback and problems reported in wording and meaning of the items were handled by the researchers and the trial form with 35 items (1=Strongly disagree, 7= Strongly agree) was created. Data were collected through online survey via Googleforms and paper-pencil forms. Before conducting EFA, preliminary analyses were computed and assumptions were met. KMO was .99 and Bartlett's sphericity test was found significant ($\chi^2=21587.76$, $sd=595$, $p<.01$) indicating adequacy of the data for the factor analysis.

Results of the Principal Component Analysis (PCA) demonstrated one factor with eigenvalues over 1 (28.22) which explained 80.12% of the total variance. Factor loadings of 35 items under one factor varied from .75 to .97. Given that each item had high factor loadings, researchers conducted item-reduction considering the theoretical framework and practicality of the scale and they decided to omit 23 items from the scale to assess MS adequately. Ultimately, the results showed one factor with eigenvalues over 1 (10.405) with 12 items explaining 85.55% of the total variance. Factor loadings ranged from .84 - .97 and item-total correlations ranged from .83 - .96. The Cronbach's alpha value was .99. Results of CFA for the scale with 12 items showed a good fit of the model to the data, χ^2/df ratio = 91.48/43=2.13 $\leq$ 3, CFI = .99 $\geq$ .95, TLI = .98, RMSEA = .08 (90% CI: [.06; .11]). Convergent validity was tested by analyzing the correlation between the scores of MSS and LSS and results showed that the total scores of marital satisfaction and life satisfaction scales were strongly and positively correlated ($r=.70$, $p<.05$). Test-retest coefficient at two-weeks interval with a separate sample of 47 married individuals was computed as .92. Overall, the results revealed sufficient evidence for the validity and

reliability of the MSS with one factor structure including 12 items on a 7-point Likert scale. According to the findings of PCA, factor loadings and item-total correlations were found to be high for each item. The explained variance was high, which indicated further evidence for the construct validity of the MSS. That is, the items appeared to measure MS strongly. Accordingly, the results of CFA confirmed the one-factor structure of the scale. As consistent with the previous studies, the positive and strong relationship between marital satisfaction and life satisfaction also provided additional evidence for the construct validity of the MSS. Moreover, Cronbach's alpha and test-retest coefficients addressed the high consistency level of the MSS. Overall, the MSS was evaluated as a psychometrically valid and reliable instrument to assess marital satisfaction level of married individuals. The development of MSS as a current, one-dimensional, short, and practical instrument contributed to the existing literature.